

Česká republika

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Výchovný ústav pro děti a mládež, Místo 66

431 58 Místo 66

Identifikátor školského zařízení: 650 002 733

Termín konání komplexní inspekce: 20. – 24. květen 2003

Čj.:	066 237/03-4020
Signatura:	kflzw219

CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Výchovný ústav pro děti a mládež (dále jen VÚDM) je koedukovaným školským zařízením pro výkon ústavní výchovy (dále jen ÚV) nebo ochranné výchovy (dále jen OV) mentálně postižených dětí.

Právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Školské zařízení sdružuje:

1. Zvláštní škola (dále jen ZvŠ) s kapacitou 20 žáků
2. Pomocná škola (dále jen PoŠ) s kapacitou 24 žáci
3. Praktická škola (dále jen PrŠ) s kapacitou 24 žáci
4. Výchovný ústav pro děti a mládež s kapacitou 55 lůžek
5. Školní jídelna s kapacitou 120 jídel

Studijní/učební obory podle Klasifikace kmenových oborů vzdělání:

Praktická škola

78-62-C Jednoletá a dvouletá praktická škola

1. 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá

(JKOV: 63-41-3/00)

délka studia: 1 rok

2. 78-62-C/002 Praktická škola dvouletá

(JKOV: 63-42-3/00)

délka studia: 2 roky

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a k realizovanému reedukačnímu a resocializačnímu programu
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- průběhu a výsledků vzdělávání, reedukace a resocializace v celém školském zařízení

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM A K REALIZOVANÉMU REEDUKAČNÍMU A RESOCIALIZAČNÍMU PROGRAMU

Odborná a pedagogická způsobilost pedagogických pracovníků není na potřebné úrovni. Ředitel ústavu a vedoucí vychovatelka jsou odborně a pedagogicky způsobilí, zástupkyně ředitele odborně a pedagogicky způsobilá není (zahájí studium příští školní rok). Z kolektivu dvanácti vychovatelů je šest odborně a pedagogicky způsobilých. Dva z vychovatelů jsou absolventy vysokoškolského studia.

Vzdělávání ve škole zajišťuje celkem devět pedagogů (včetně ředitele zařízení), z toho osm není odborně a pedagogicky způsobilých. Z ostatních, nekvalifikovaných učitelů jeden studuje na pedagogické fakultě – obor vychovatelství. Funkci výchovného poradce vykonává jeden z vychovatelů, kvalifikační studium výchovného poradenství neabsolvoval. Pracuje podle celoročního plánu. Koordinuje spolupráci mezi školou a ústavem, má přehled o chování žáků ve škole i v ústavu. Pozornost věnuje poruchám chování a průběhu adaptačního programu žáků, poskytuje odborné konzultace učitelům, vede individuální poradnu pro žáky, ve spolupráci s ostatními pedagogy připravuje individuální plány pro žáky a spolupracuje s dalšími institucemi.

Organizace činnosti školského zařízení vykazuje některé nedostatky. Organizační řád je zpracován, kompetence pracovníků jsou jasně vymezeny a delegovány na konkrétní funkce. Předložený školní řád byl v průběhu komplexní inspekce přepracován a doplněn o potřebné části z Úmluvy o právech dítěte. Pracovní náplně jsou zpracovávány na funkci, nikoliv na konkrétního pracovníka. Specifické činnosti v nich nejsou zachyceny. Jednotlivé úseky mají své vedoucí pracovníky, kteří také zajišťují kontrolní činnost. V rámci přímé výchovné práce, která je rozvrhově zabezpečena v systému střídavých služeb vychovatelů, pomocných vychovatelů i úvazku vedoucí vychovatelky, je zapojeno kmenově třináct vychovatelů (deset v přímé vazbě na danou výchovnou skupinu, tři pak saturují další nezbytně potřebné vykrytí časové dimenze). Z osmičlenného sboru pomocných vychovatelů je šest zapojeno v zabezpečování především nočních služeb, dva pak naplňují daný úvazek formou příslužby. Noční služby zajišťuje v každém internátu jeden pomocný vychovatel a další pomocný vychovatel, který přechází mezi jednotlivými objekty příslužba. Všichni pomocní vychovatelé ve službě mají k dispozici mobilní telefony a pagery. Bezpečnost dětí i personálu je zajištěna.

Zpracovávány (v měsíční obměně) rozpis služeb dokládá respektování základní úvazkové povinnosti výkonu přímé výchovné práce: vedoucí vychovatelka šestnáct hodin týdně, vychovatelé dvacet šest, pomocní vychovatelé čtyřicet hodin týdně. Je vedena přesná evidence výkonu – v rámci inspekce dohodnuta vhodnější forma stabilnějšího rozvrhu (podle výpočtu celkové potřeby výchovné práce v rámci týdne). Realizovaná forma střídavého výkonu dané přímé výchovné práce s dětmi eliminuje možnosti kumulace doby služby a volna, nezakládá nevhodné blokové řešení.

K přemísťování dětí do jiných zařízení dochází cca ve dvou případech ročně, vždy se souhlasem územně příslušného diagnostického ústavu a vždy v zájmu dítěte. Vnitřní i vnější informační systém je funkční. Informace jsou předávány na jednáních pedagogické rady a na poradách učitelů a vychovatelů. Využíváno je také Denního hlášení a osobního kontaktu při předávání dětí. Dále je využíváno porad vedení a sešitů vzkazů. Další formou získávání informací je vyvěšení dlouhodobých informací na nástěnkách ve sborovně školy. Žáci získávají informace od učitelů a na „tribunách“, kde zároveň probíhá týdenní hodnocení, které vede ředitel a zástupkyně ředitele. Vnější informační systém je orientován zejména na osoby odpovědné za výchovu, na orgány sociálně právní ochrany a na další zainteresované orgány a instituce (orgány činné v trestním řízení).

Propouštění dětí z ústavu probíhá v souladu s právními předpisy.

Systém vedení zaměstnanců při naplňování výchovně-vzdělávacích, reedukačních a resocializačních cílů je vcelku funkční. Spolupráce mezi pedagogickými pracovníky (učiteli a vychovateli, vychovateli v protislužbách) je na dobré úrovni. Poradním orgánem ředitele je pedagogická rada. Svolávána je 5x ročně, v případě potřeby častěji. Ze zápisů jednání rady není zřejmé, jakým způsobem jsou o průběhu a závěrech vyplývajících z jednání informováni nepřítomní členové rady. Ve škole pracuje metodické sdružení, pro ústav je věnován prostor pro metodickou činnost v rámci jednání pedagogické rady. Pomoc začínajícím

a nekvalifikovaným pracovníkům je poskytována formou jejich hospitací v jiných školách a školských zařízeních, účasti na vzdělávacích akcích a formou dálkového studia. Lidského potenciálu z hlediska mimořádných schopností pracovníků je využíváno velmi dobře. Většina vychovatelů se profilovala v některé zájmové oblasti. Kontrolní činnost na úseku mimoškolní činnosti zajišťuje zejména vedoucí vychovatelka, v menší míře i ředitel ústavu. Výsledky kontrol jsou vždy projednávány s kontrolovaným pracovníkem a v případě zjištěných nedostatků jsou přijímána opatření k jejich odstranění. Analýza kontrol je prováděna na jednáních pedagogické rady a výsledků je využíváno při dalším plánování. Vedoucí pracovníci naplňují stanovenou míru vyučovací (výchovné) povinnosti (ředitel a zástupkyně ředitele učí, vedoucí vychovatelka má služby u výchovné skupiny).

Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je na dobré úrovni. Vzhledem k vysoké nekvalifikovanosti pedagogického sboru věnuje vedení ústavu pozornost dalšímu vzdělávání pedagogů. Umožňuje pedagogům zúčastňovat se kurzů a seminářů v rámci DVPP. Z předloženého přehledu akcí a rozhovorů s pedagogy je zřejmé, že navštěvují akce, které se zabývají především oblastí speciálně-pedagogickou. V současné době dálkově studují čtyři vychovatelé. Využíváno je dle možnosti i nabídek pedagogického centra a dalších vzdělávacích institucí. Dálkově studující zpracovávají různá témata i na porady pedagogických pracovníků. Nikdo ze zaměstnanců neabsolvoval prožitkový psychoterapeutický ani sociálně psychologický výcvik.

Personální zajištění ostatních funkcí je velmi dobré, veškeré funkce kromě psychologa (etopeda) jsou personálně zajištěny.

Kritéria hodnocení pracovníků jsou zpracována a pracovníci je mají k dispozici. Zpracovaná kritéria osobního hodnocení vychovatelů jsou motivačně koncipována, mají přímou vazbu k interakci s dětmi, vedení povinných písemností, spolupráci s učiteli. Je sledována i možná úroveň pomoci (resp. nápomoci) dětem končícím pobyty v zařízení – hledisko mimořádně relevantní.

Kontrolní činnost v ústavu vykonává vedoucí vychovatelka, ve škole zástupkyně ředitele. Má sestaven plán kontrolní činnosti, sleduje připravenost pedagogů, připravuje podklady pro pedagogické rady, provádí kontroly vedení povinné dokumentace a sleduje zapojení pedagogů do mimoškolních aktivit (kroužky, zájezdy, ozdravné pobyty atd.). Hospitační činnosti provádí ředitel i jeho zástupkyně v průběhu celého školního roku. Ze všech kontrol vede zástupkyně písemné záznamy, vyvozuje závěry, přijímá opatření a provádí následné kontroly. V rámci hospitační činnosti provádí s učiteli rozbor, stanovuje závěry a vyplývající opatření. V kontrolní činnosti ve škole byly zjištěny nedostatky, které vyplývají mimo jiné i z toho, že zástupkyně ředitele je ve funkci prvním rokem a nikdy nepracovala ve speciálním školství.

Personální podmínky ve škole jsou pouze vyhovující.

Základní údaje o zaměstnancích

Zaměstnanci	Celkový počet	Z toho žen
Ředitel	1	0
Zástupce ředitele¹	1	1
Vedoucí vychovatel	1	1
Učitelé	6	5
Vychovatelé	12	7

¹ + zástupce statutárního orgánu

Pomocní vychovatelé	8	3
Psycholog, etoped	0	0
Sociální pracovníce	1	1
Ostatní zaměstnanci	16	13
Celkem	46	31

Personální podmínky jsou celkově na průměrné úrovni.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM A K REALIZOVANÉMU REEDUKAČNÍMU A RESOCIALIZAČNÍMU PROGRAMU

VÚDM

Zařízení disponuje pěti neúčelovými objekty. V hlavní budově č. 66 je umístěn správní úsek, stravovací úsek, tělocvična a dvě výchovné skupiny (dále jen VS). V objektu č. 78/56 je umístěna jedna VS s veškerým zázemím. V budově č. 54 jsou dvě dívčí VS. V objektu č. 47 probíhala v době konání inspekce rekonstrukce. Po jejím dokončení zde bude prádelna, dílna švadleny a jedna rodinná skupina dle zákona č. 109/2002 Sb.

K pobytu dětí je využíváno tři samostatných objektů – v domech jsou k dispozici prostory kluboven, vícelůžkové ložnice, potřebné sociální zázemí. V hlavním objektu ústavu slouží přímé výchovné práci s dětmi prostorově vyhovující klubovny, ložnicové prostředí je koncipováno v dvoulůžkové úpravě, návštěvám (především pro osoby odpovědné za výchovu dětí) je vyčleněn vhodný prostor v přízemí, zřízená cvičebna výrazně napomáhá saturovat dosavadní absenci tělocvičny. Perspektivní rekonstrukční záměry pozitivně ovlivní celkové uspořádání, výrazně napomohou zlepšení podmínek života dětí v zařízení. Pozemkové zázemí je rozsáhlejší (dílním způsobem je realizována participace s obcí a veřejností), dosavadní využití je pravidelnou součástí řady aktivit sportovního (instalace tělovýchovného nářadí) či rekreačně relaxačního zaměření, dílním způsobem slouží rovněž výukové části školní i profesní přípravy (absence dílenského zázemí je velmi citelná). Evidentní je pozornost věnovaná celkové úpravě vnějšího prostředí. V estetické úpravě a výzdobě mimoškolních interiérů jsou aktuálně rezervy. Důvodem jsou teprve před nedávnem ukončené adaptační práce. Některá okna objektů jsou opatřena mřížemi proti vniknutí zvenku (zařízení bylo v ložském roce 2x vykradeno, celková škoda dosáhla cca 250 000 Kč).

K dispozici je velký pozemek (5,5 ha) se skleníkem, pařeništěm, záhony a políčkem, bazénem a víceúčelovým hřištěm. Ve vlastnictví ústavu je osobní služební vozidlo a mikrobus. Vybavení ústavu výpočetní technikou je dobré (správní úsek). Pro děti jsou počítače ve škole se vzdělávacími programy a v mimoškolní výchově jen s hrami. Kvantitativní vybavení ústavu na cykloturistiku je pro jednu VS, totéž platí o vybavení na turistiku a táboření. Vybavení na míčové hry je dobré. Vybavení na hudební a výtvarnou činnost je dostatečné.

Ve vlastnictví ústavu je i čistička odpadních vod.

Materiálních zdrojů je využíváno účelně. Účinnost kontroly prováděné ředitelem je velmi dobrá, výsledky kontrol jsou analyzovány a je jich využíváno při dalším plánování.

V oblasti prostorových podmínek (opravy a údržba objektů) došlo od poslední inspekce k výraznému pozitivnímu posunu, další adaptační a rekonstrukční práce stále probíhají.

Škola

Budova se nachází v areálu ústavu. jedná se o přízemní stavbu v zatepleném TESKO provedení. Málo prostorné učebny jsou z bezpečnostního a hygienického hlediska vyhovující. Méně vyhovující jsou z pedagogického hlediska zejména proto, že příčky mezi jednotlivými učebnami nezajišťují dostatečnou zvukovou izolaci, což způsobuje narušování výuky. Ve třídách, kde se vzdělávají žáci s těžším mentálním postižením (dle vzdělávacího programu pomocné školy) není vytvořen potřebný prostor pro odpočinkové a jiné oddechové či vzdělávací činnosti. Škola disponuje pěti učebnami, dále je zde kabinet pomůcek, dvě sborovny a potřebné sociální zařízení. Škola nemá odborné pracovny, ani funkční knihovnu. Pro výuku stěžejního předmětu (pracovní vyučování) nemá škola k dispozici dílnu, v současné době ani cvičnou kuchyňku (je v rekonstrukci). Škola má k dispozici skleník a potřebné pozemky. V rámci projektu INDOŠ získala škola tři počítače, které jsou nainstalovány v jedné z kmenových učeben a mají napojení na internet. Interiér školy je z estetického hlediska na velmi dobré úrovni, o výzdobu učeben i chodby se starají společně učitelé a žáci. Výzdobu tvoří žákovské výtvarné a rukodělné práce, ale i nové tabelární výukové obrazy.

Učebny jsou vybaveny novým nábytkem. Žákovské stolky jsou výškově nastavitelné a vyhovují výšce žáků.

Všichni žáci jsou v potřebné míře vybaveni učebnicemi a pracovními sešity se schvalovací doložkou. V rámci výuky pracovního vyučování mají žáci k dispozici a využívají pracovní oděvy, ochranné rukavice a pracovní obuv. Škola je velmi dobře vybavena moderní elektronikou, má ve svém inventáři CD přehrávače, video, radiomagnetofony, diaprojektor, zpětný projektor apod. Dle finančních možností se doplňuje fond pomůcek. V posledním období se dokupovaly zejména názorné pomůcky a tabelární výukové obrazy.

Využívání všech materiálních zdrojů je sledováno při hospitacích. Přehled o využívání materiálních zdrojů je zřejmý i z výpůjčního sešitu v kabinetu pomůcek. Téměř všechny pomůcky jsou během školního roku ve třídách a vyučující si je vzájemně půjčují.

Škola má průměrné (vzhledem k absenci potřebných prostorových podmínek a odborných učeben) materiálně-technické podmínky.

Materiální podmínky jsou celkově na průměrné úrovni.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ REEDUKAČNÍ A RESOCIALIZAČNÍ ČINNOSTI VE ŠKOLSÉM ZAŘÍZENÍ

Realizace funkcí, částečného a plného přímého zaopatření (péče a služeb)

Mimoškolní výchovná práce je organizačně zajišťována v systému pěti VS (dvě VS dívčí, tři VS chlapecké). Složení VS nekopíruje zcela třídní kolektivy. Ústav zabezpečuje komplexní péči umístěným dětem, je poskytováno stravování, ubytování, ošacení, učební potřeby a pomůcky, zdravotní náležitosti. Způsob poskytování kapesného (měsíční frekvence) plně koresponduje s příslušnými ustanoveními zákona č. 109/2002 Sb., evidence hotovostí a způsoby vlastního hospodaření dětí se svými finančními prostředky dokládají potřebnou míru vhodného přístupu (i ve vztahu k možnému výchovnému využití). Při příležitostech významnějších událostí v životě dětí jsou jim věnovány dary, správně je řešena i věcná pomoc při odchodu ze zařízení dosažením zletilosti, eventuálně po realizovaném prodloužení o jeden rok (důvodem je převážně dokončení základní profesní přípravy). Analýzou skladby celoročních aktivit v oblasti mimoškolní výchovné práce byla ověřena poměrně značná

pozornost věnovaná společensko-kulturnímu vyžití, účasti na řadě akcí organizovaných jinými zařízeními v regionu i mimo něj.

Režimová skladba dne či týdne je rozpracována velmi podrobně, dílčím způsobem odpovídá věkové i mentální úrovni umístěných dětí v zařízení. V průběhu inspekce byla podrobněji konzultována (i hospitačně ověřována) otázka večerního programu a předávání dětí mezi kmenovými vychovateli a noční službou (všední dny v 19:30 hodin, víkendově v 19:00 hodin) při stanovení večerky ve 21:00 hodin či později (víkend). Současný stav není plně vyhovující (dílčím důvodem je však i okolnost dané dopravní obslužností). Pravidelnou součástí večerního programu je sledování (s příslušným komentováním) televizních novin, další případná programová skladba je ve smyslu sledovanosti vhodně ovlivňována.

Obsahová skladba přímé výchovné práce je připravována podle možností i s dětmi při sestavování týdenních programů v jednotlivých VS. Vlastní zpracované nárysy jsou koncipovány stručně, často pouze schematicky – i když v souhrnu lze konstatovat úměrnou pestrost v činnosti nabídce. Zařazovány jsou i náplně rozvíjející často chudou oblast zájmového charakteru, pracuje cyklistický kroužek, děti mají možnost rybaření, je využívána posilovna (včetně účasti v obci), široké spektrum vyžití je v oblasti zahradnických činností apod. Součástí jsou hipoterapeutické a canisterapeutické aktivity. Zařazování modelových situací a určitých forem nácviku řešení patří k denní praxi, je soustavně posilována vazba dětí s děním v obci a okolí vůbec. Částečně je využíváno dětských prací k výzdobě interiérů. V průběhu inspekce nebyly zaznamenány nevhodné přístupy k dětem, základní interakční a komunikační společenské principy jsou budovány a posilovány s ohledem na mentální úroveň a zkušenosti dětí. Vhodná obsahová strukturace přímého kontaktu pedagoga s dítětem vytváří i základnu pro spontánnější projevy, je cennou ve smyslu diagnostickém – odraz v pedagogických záznamech je patrný. V interakci a komunikaci se u dětí občas vyskytují i velmi vulgární výrazy vůči zaměstnankyním.

Evidence v Denním hlášení je souhrnná (vede vychovatel ve službě). V rámci kontrolní a hospitační činnosti vedoucí vychovatelky je tato oblast sledována, vyhodnocována.

Kontrolou materiální připravenosti byla ověřena dostatečně široká základna výbavy pro úsek mimoškolní výchovné práce, v rámci rozpočtových možností jsou realizovány další vhodné nákupy, využíváno je i sponzorských aktivit. Chybí širší nabídka vhodné dětské literatury na jednotlivých skupinách. Dobrá situace je na úseku přípravy a vlastní realizace letních prázdninových pobytů či souvislejšího volna během školního roku. V obzvláště pozitivním slova smyslu je řešeno období Vánoc – materiálně i personálně.

Uplatňovaný hodnotící systém je přizpůsoben úrovni dětí. Každodenní hodnotící pohled vychovatele (u starších dětí se spolupodílí i velitel skupiny – určitý princip samosprávného charakteru) je veden tak, aby se jedinec mohl k hodnocení vyjádřit (sebereflexe). Při hospitační činnosti v průběhu inspekce bylo ověřeno, že barevná rozlišení a následné bodové vyjádření děti vnímají s porozuměním. Denní hodnocení má podobu diskusního rozboru s konečným resumé výchovného pracovníka. Týdenní sumarizace se odráží v systému výchovných opatření (s následným uplatněním poskytované výhody). Celkové shrnutí je prováděno v závěru měsíce.

Velmi výrazně je podporován kontakt dětí s osobami odpovědnými za výchovu, návštěvní dny nejsou striktně vymezenou dobou, spíše jsou stavěny s ohledem na činnost VS – především při pobytech mimo zařízení.

Povinná dokumentace je vedena, vykazuje však četné nedostatky. Ve vnitřním řádu je užíváno zastaralé terminologie (svěřenci, zákonní zástupci, OPD, dovolenky). Na odstranění zjištěných nedostatků začal ředitel pracovat ještě v průběhu inspekce. Ochrana osobních dat dětí a personálu není zcela zajištěna. Ve výroční zprávě za školní rok 2001 – 2002 je uveden jmenný

seznam dětí a jmenný seznam pracovníků, jejich vzdělání a funkční zařazení. Povinná dokumentace vedená ve škole nezachycuje v některých předmětech průkazně průběh vzdělávání. Z vedení třídních knih v některých třídách nevyplývá jednoznačné plnění učebních osnov, neboť zápisy jsou nekonkrétní nebo zcela chybí. Některé nedostatky ve vedení povinné dokumentace byly v průběhu komplexní inspekce vedením školy odstraněny.

V souhrnu má přímá výchovná práce s dětmi velmi dobrou úroveň, je řízena s ohledem na specifické potřeby mentálně postižených dětí.

SOUČÁSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Realizace vzdělávacích programů

Vzdělávací programy jsou realizovány v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol.

Výuka probíhá v souladu s učebními plány uplatňovaných vzdělávacích programů, ale učební osnovy nejsou plněny v předmětu pracovní vyučování dle Vzdělávacího programu zvláštní školy.

Způsob kontroly naplňování učebních plánů a osnov není zcela účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů ve speciální škole dle deklarovaných vzdělávacích programů

V rámci komplexní inspekce byla výuka sledována u všech přítomných vyučujících (kromě ředitele školy). Pozornost byla zaměřena na předměty naukového, ale i výchovného charakteru. Nikdo ze sledovaných vyučujících není odborně a pedagogicky způsobilý, což mělo u některých vyučujících vliv na kvalitu výuky. Nekvalifikovanost se projevovala u těchto pedagogů v oblasti stavby hodiny, uplatňování forem a metod výuky a v nedostatečném respektování psychohygienických zásad při vzdělávání žáků s mentálním postižením.

Vyučující v malé míře využívají vstupní motivace a praktických zkušeností žáků. Vstupní (úvodní) část hodiny orientují především na seznámení s cílem a organizaci průběhu hodiny. V průběhu výuky zohledňují momentální psychický stav žáků a podporují aktivitu a snahu žáků pozitivním hodnocením. Při řešení samostatných úkolů, zejména písemných, věnují pozornost výukově méně zdatným žákům, kdy jim pomáhají s řešením. V průběhu vyučování všichni učitelé ověřují u žáků pochopení učiva. Žáci jsou za znalosti klasifikováni známkou, u žáků, kteří jsou vyučováni dle vzdělávacího programu pro pomocné školy je využíváno slovní hodnocení. Ve většině sledovaných hodinách chybělo závěrečné zopakování či shrnutí probíraného učiva. Většina hodin končila sice konkrétním hodnocením žáků ze strany vyučujících, ale téměř v žádné hodině nebyli žáci vedeni k vzájemnému hodnocení či sebehodnocení (výjimkou byla pouze jedna sledovaná hodina). Některé hodiny byly přetaženy do přestávky a některé byly ukončeny signálem zvonění, bez hodnocení.

Plánování a bezprostřední příprava na výuku vychází z vypracovaných tematických plánů pro všechny předměty. Vyučující vhodně, a vzhledem k aktuálnímu složení třídních kolektivů, i přiměřeně volí výukové cíle. Nově probírané učivo vždy navazovalo na již probranou látku. Obsah probíraného učiva je v souladu s uplatňovanými učebními dokumenty. Součástí všech sledovaných hodin naukového charakteru byla pečlivá příprava tabule.

Výuka naukových předmětů byla vedena téměř výhradně frontálně, pouze ojediněle žáci pracovali ve skupinkách či dvojicích. Společným rysem všech sledovaných hodin byla malá pestrost používaných forem a metod práce. Organizace výuky v této škole je velmi složitá, neboť v téměř všech třídách se vzdělávají žáci několika ročníků (například v jedné třídě jsou žáci čtyř ročníků: střední stupeň PoŠ, vyšší stupeň PoŠ, 5. ročník ZvŠ a 6. ročník ZvŠ). Dobře

zorganizované činnosti byly proto vedeny zejména formou přímé a nepřímé práce a samostatných prací, kdy se vyučující snažili s žáky pracovat individuálně. Ve výuce převládaly výkladové metody. V pracovním vyučování zadávali vyučující úkoly diferencovaně - dle možností žáků. Vždy bylo dbáno na respektování bezpečnosti při práci.

Většina učitelů věnuje patřičnou pozornost psychohygieně výuky. Vzdělávání probíhá ve vyvětraných učebnách, vyučující vnímají unavitelnost žáků a do hodin vkládají relaxační chvíle. Nedostatky u některých vyučujících, které se vztahují k respektování psychohygieny, vycházejí z neznalosti v oblasti didaktiky výuky. Žáci nejsou vedeni k správnému sezení při psaní a držení psacího náčiní. Malá pozornost je věnována dechovým a artikulačním cvičením před vlastním čtením.

V rámci sledované výuky byly využívány pomůcky názorného charakteru, třídící kartičky a obrazový materiál. Ve výuce byly efektivně využívány také nástěnné výukové obrazy, které tvoří současně výzdobu tříd a množství nakopírovaného doplňkového materiálu. V rámci sledované výuky v praktické škole pracovali žáci s internetem.

Interakce a vzájemná komunikace žáků a učitelů je celkově na velmi dobré úrovni. Výjimkou byla pouze jedna sledovaná hodina v PrŠ. V průběhu sledované hodiny pedagog stále na žáky slovně útočil, vyhrožoval jim (vyhozením ze třídy apod.). Jeho celkový slovní projev se neslučuje s požadavky na pedagoga, který působí v tomto zařízení. Organizace výuky a časový prostor, který může vyučující věnovat jednotlivým žákům během hodiny, neumožňuje žákům uplatnit v potřebné míře svůj názor, diskutovat či prezentovat svou práci. S tímto zjištěním koresponduje i nedostatečný rozvoj komunikativních dovedností a obohacování slovní zásoby.

Hodnocení je založeno na klasifikaci známkou, u žáků v PoŠ je uplatňováno slovní hodnocení. Učitelé u žáků hodnotí především znalosti. Výuka byla vedena převážně formou frontálních činností za podpory názorných a třídících pomůcek. Vzhledem k tomu, že výuka je založena na střídání přímé a nepřímé práce, kdy se v jedné třídě většinou vzdělávají žáci několika ročníků a různého mentálního postižení, není v potřebné míře vytvářen prostor pro rozvoj komunikativních dovedností a obohacování slovní zásoby žáků. V závěru sledovaných hodin nebylo využíváno vzájemné hodnocení žáků, kteří nebyli vedeni ani k sebehodnocení.

Průběh vzdělávání a výchovy je ve škole celkově, s přihlédnutím ke všem sledovaným aspektům, na velmi dobré úrovni.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Vedení školy průběžně sleduje plnění učebních osnov a výsledkům vzdělávání a výchovy ve škole. Na pedagogických radách a v metodickém orgánu hodnotí a analyzuje výsledky vzdělávání.

Vzhledem k mentálním možnostem zadávají vyučující v českém jazyce a matematice kontrolní písemné prověrky. Zpracované výsledky slouží jako podklad pro další vzdělávání. Úroveň získaných dovedností je vedením školy sledována průběžně – jednak v rámci hospitační činnosti, ale i kontrolou obměny výzdoby tříd, kde převážnou část výzdoby tvoří žákovské rukodělné práce.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Název zařízení je v souladu se zařazením do sítě škol. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol je v souladu se zřizovací listinou.

Spolupráce ústavu s obcí je velmi dobrá, zařízení se v současné podobě (VÚDM) v obci etablovalo. Děti se zúčastňují všech akcí pořádaných obcí, pomáhají s údržbou komunikace a pravidelně pomáhají nejstarším občanům obce s těžšími pracemi (práce na zahradě, skládání uhlí, příprava palivového dřeva apod.).

Úsek zdravotní péče zabezpečuje kvalifikovaná zdravotní sestra (absolventka střední zdravotnické školy) s dlouhodobější praxí. Výhodou je skutečnost, že bydlí v dané obci – lékařská ordinace zde k dispozici není.

Kontrolou evidence podávání léků byl ověřen naprosto vyhovující stav, zdravotní sestra během týdne (pondělí až pátek) daný úsek sama saturuje, pro víkendy, jiné dny volna i noční čas pak výchovným pracovníkům připravuje léky k podání i doprovodnou dokumentaci. Každé podání léku je zaznamenáno a stvrzeno podpisem příslušného pracovníka.

Léky jsou v místnosti zdravotní sestry (vychovatelé mají přístup), zdravotní dokumentace dětí je uložena v zařízení. Ve čtrnáctidenních intervalech navštěvuje zařízení lékař a psychiatr (v potřebných případech je přítomen při jednání i příslušný pedagogický pracovník). Dokumentace dětí je vedena velmi pečlivě.

Zdravotní sestra kromě pravidelného sledování zdravotního stavu dětí a doprovodu k odborným vyšetřením, provádí namátkově kontrolu úrovně čistoty a pořádku v ústavu, zodpovídá za situaci na zdravotní izolaci, kterou tvoří dvě neoddělené místnosti s vlastním sociálním zařízením a se třemi lůžky. Vybavena je televizí, určitým knižním „fondem“ i pomůckami pro možné přímé zaměstnání nemocného dítěte. Zdravotní sestra se bezprostředně účastní přijímání nového dítěte.

Ve spolupráci s odbornými lékařskými pracovišti řeší případné potřebné hospitalizace dětí – v době inspekce byly dvě děti pacienti dětské psychiatrické léčebny.

Sociálně právní agendu a celou danou sféru kompetenčně zajišťuje kvalifikovaná sociální pracovníce (absolventka gymnaziální průpravy, střední zdravotnické školy a vyšší odborné školy se sociálně-právním zaměřením).

Vedená osobní dokumentace dětí je uspořádána v členěném pojetí, přehledně, kompletně (ve všech případech je založeno rozhodnutí o zařazení do příslušného typu školy). Uložení spisového materiálu dětí je vhodné, podklady nejsou vynášeny mimo kancelář sociální pracovníce, mlčenlivost o důvěrných informacích je stvrzena podpisem pracovníka. Jsou doloženy kontakty s orgány sociálně právní ochrany dětí jednotlivých sociálních referátů, je veden přehled o kontaktech pracovníků tohoto orgánu s umístěnými dětmi daného regionu – úroveň vzájemné spolupráce je hodnocena jako přínosná, věcná, kolegiální. Kontrolou vzájemných písemných kontaktů ústavu s uváděnou institucí byla ověřena skutečnost služebně odpovídajících vazeb, vždy je respektováno stanovisko orgánu při řešení pobytu dítěte mimo ústav.

Analýzou dokumentace nebyly zjištěny nepodložené požadavky ve smyslu rediagnostického pobytu v diagnostických ústavech či požadavky na přemístění dětí do jiného zařízení (v průměru se jedná o dva až tři případy ročně). V indikovaných případech je situace řešena ve vzájemné dohodě sociální pracovníce, učitelů, vychovatelů i výchovného poradce. Podávané návrhy na prodloužení výkonu ústavní výchovy jsou motivovány snahou zabezpečit dítěti ucelenou podobu profesní přípravy – především v odborném učilišti, případně i v praktické škole. Ve všech případech, kdy dítě končí zletilostí pobyt v ústavu, je kontaktován příslušný sociální kurátor a ústav je nápomocen při hledání řešení životní situace dítěte (především tehdy, je-li situace dítěte svízelnější – při absenci vhodného rodinného zázemí).

Sociální pracovnice přebírá korespondenci dětí (dovnitř i ven). Veškeré příchozí dopisy pak předává vychovatelům jednotlivých VS, korespondence je dětem předávána v původním stavu – pouze v případech nejasností či určitých obav dítě dopis otevře před pedagogickým pracovníkem. Dětem je umožňován i potřebný telefonický styk s jeho rodinným zázemím – vždy v diferencované podobě (často nabízeno).

Sociální pracovnice výrazným osobním tlakem podporuje a iniciuje kontakty dětí s rodiči – daří se v průměru zhruba u jedné pětiny klientely.

Úsek zdravotní péče i celá oblast sociálně právních náležitostí mají nadprůměrnou úroveň.

Základní údaje o zařízení a o kolektivu dětí

Kapacita zařízení	55
Evidenční stav	54
Počet výchovných nebo rodinných skupin (dále jen VS, RS)	5
Počet dětí fyzicky přítomných na zařízení	7
Počet dětí na útěku	6
Počet dětí ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody	0
Počet dětí přechodně ubytovaných mimo zařízení	2 + 1 ²
Počet dětí s nařízenou ÚV	47
Počet dětí s uloženou OV	3
Počet dětí umístěných na předběžné opatření	4
Počet dětí umístěných na žádost osob odpovědných za výchovu	0
Počet dětí s ukončenou ÚV (OV) připravujících se na povolání	0
Počet dětí s dalším postižením (mentálním, smyslovým aj.)	54
Počet dětí se závislostmi	0
Počet dětí v péči neurologa	3
Počet dětí v psychiatrické péči	45

Rozdělení dětí do VS, RS

VS, RS	Počet dětí	MŠ	PoŠ	ZvŠ	Žáci OU	Žáci PrŠ	Dívky	Sourozenci
1.	12	0	3	5	1	3	12	
2.	10	0	8	0	0	2	0	1 x 2
3.	11	0	0	10	1	0	0	
4.	9	0	0	0	0	9	9	1 x 2
5.	12	0	1	0	0	11	0	
Celkem	54	0	12	15	2	25	21	

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

² jeden chlapec hospitalizován v DPL Opařany

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT dne 1. 9. 2000 pod čj.26 983/2000-21
2. Vnitřní řád aktualizovaný v červenci 2002
3. Organizační řád platný od 1. 9. 2001
4. Výroční zpráva za školní rok 2001 – 2002
5. Plán práce pro školní rok 2002/2003
6. Koncepce pro školní rok 2002/2003
7. Dlouhodobý plán VÚDM Místo (výchovné zásady práce s dětmi) - září 2002
8. Plán výchovného poradce na školní rok 2002/2003
9. Minimální preventivní program na školní rok 2002/2003
10. Zásady etopedické diagnostiky jedince ve VÚDM
11. Plán prevence sociálně patologických jevů
12. Kritéria hodnocení pedagogů a provozních zaměstnanců VÚDM Místo ze dne 2002-08-31
13. Kniha návštěv
14. Kniha úředních návštěv
15. Jednací protokol
16. Zápisy z tribuny
17. Týdenní programy výchovně-vzdělávací činnosti
18. Evidence příslužby (internát)
19. Noční hlášení
20. Denní hlášení
21. Rozpis služeb vychovatelů, úvazky jednotlivých pracovníků, systém nočních služeb
22. Záznamy pedagogického pozorování
23. Vedení zdravotnické dokumentace, evidence podávání léků
24. Sociálně právní agenda
25. Osobní spisy umístěných dětí
26. Osobní spisy zaměstnanců
27. Systém hodnocení dětí, kontrolní a hospitační činnost vedoucí vychovatelky
28. Kriteria osobního hodnocení pracovníků mimoškolní sféry
29. Organizační a obsahové zabezpečení letní prázdninové činnosti 2001 a 2002
30. Rozvrh vyučovacích hodin dle tříd uplatňovaný ve školním roce 2002/2003
31. Třídní knihy všech tříd školy uplatňovaných ve školním roce 202/2003
32. Třídní výkazy všech tříd
33. Školní vysvědčení vydané za 1. pololetí šk. roku 2002/2003
34. Katalogové listy – náhodným výběrem tvořené soubory žáků všech tříd školy
35. Plán výchovného poradce na školní rok 2002/2003
36. Zápisy z provozních porad konaných ve školním roce 2002/2003
37. Zápisy z pedagogických rad konaných ve školním roce 2002/2003
38. Kriteria hodnocení pedagogů a provozních zaměstnanců VÚDM Místo
39. Školní řád – platný od 2. 9. 2002

40. Plán kontrolní činnosti ve školním roce 2002/2003

41. Zásady kontrolní a hospitační činnosti ve VÚDM Místo

ZÁVĚR

Personální podmínky jsou celkově na průměrné úrovni. Personální zajištění výuky je pouze vyhovující, neboť žáci vzdělávají téměř z 89 % učitelé bez odborné a pedagogické způsobilosti. Odborná a pedagogická způsobilost v kolektivu vychovatelů je 50%. Příznivé je, že vedení ústavu věnuje potřebnou pozornost doplňování kvalifikace pedagogických pracovníků.

Materiální podmínky jsou průměrné. Škola je velmi dobře vybavena pomůckami, zařízení disponuje i kvalitní a moderní audiovizuální technikou. Prostorové podmínky jsou z hlediska hygienického vyhovující, ale zejména pro vzdělávání žáků s těžším mentálním postižením nevytvářejí potřebné podmínky pro vzdělávací a zejména odpočinkové aktivity. Od poslední inspekce došlo v oblasti materiálních podmínek k pozitivnímu vývoji zejména v údržbě a opravách objektů. tento trend pokračuje.

Průběh a výsledky činnosti VÚDM jsou na velmi dobré úrovni. Dílčí nedostatky jsou ve vedení dokumentace ústavu.

Součástí ústavu je ZvŠ, PoŠ a PrŠ. Škola respektuje učební plány, ale vzhledem k rekonstrukci některých částí ústavu (školy) nejsou plněny učební osnovy v rámci výuky některých okruhů stěžejního předmětu – pracovního vyučování.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu:	PaedDr. Pavel Bártík	Bártík v.r.....
Členové týmu:	PaedDr. Zdeněk Slomek	Slomek v.r.....
	Mgr. Erika Bednárová	Bednárová v.r.....

Další zaměstnanci ČŠI

Marie Visingerová

Marie Čapková

Libuše Zmátlová

V Ústí nad Labem dne 2003-06-03

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 27. června 2003.....

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu Podpis
Titul, jméno a příjmení

Mgr. Miloš Dvořák

Dvořák

V.I.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Nelze hodnotit	--
Nebylo hodnoceno	--

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	-	-
Zřizovatel	2003-07-11	066 256/03-4020
Rada školy	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.